

PATVIRTINTA
Alytaus Jurgio Kunčino viešosios
bibliotekos direktoriaus
2017 gruodžio 29 d.
įsakymu Nr. V-16

ALYTAUS JURGIO KUNČINO VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS
(Institucijos pavadinimas)
2019-2021 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

Asignavimų valdytojas (-ai)	ALYTAUS JURGIO KUNČINO VIEŠOJI BIBLIOTEKA (asignavimų valdytojo (-ų) pavadinimas, kodas)

Situacijos analizė
Išorinės aplinkos analizė:
Politiniai-teisiniai veiksniai. Jurgio Kunčino viešoji biblioteka (toliau – Biblioteka) teikia informacijos, kultūros, edukacijos paslaugas Alytaus miesto gyventojams ir padeda jiems realizuoti daugialypius informacinius poreikius kintančiame pasaulyje, skatina socialinę sanglaudą ir žinių ekonomikos kūrimą. Biblioteka savo veiklą organizuoja vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais, poįstatyminiais aktais ir vidaus dokumentais – bibliotekos nuostatais, darbo tvarkos taisyklėmis, direktoriaus įsakymais. Biblioteka dirba vadovaudamasi UNESCO Viešųjų bibliotekų manifestu (1994 m.), tarptautinių bibliotekų organizacijų (IFLA, PULMAN, NAPLE, EBLIDA) manifestais, deklaracijomis ir nutarimais. Pagrindinis Lietuvos bibliotekų veiklą nusakantis politinis dokumentas – Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, kuris nustato bibliotekų veiklos valstybinį valdymą, bibliotekų sistemą, bibliotekų fondo sudarymo tvarką, šio fondo struktūrą ir jo apsaugą. Bibliotekos veiklą taip pat reglamentuoja Lietuvos Kultūros ministro įsakymai ir metodinių centrų – Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešosios bibliotekos rekomendacijomis. Biblioteka darbą organizuoja vadovaudamasi Bibliotekos fondo apsaugos nuostatais, Lietuvos bibliotekų fondo nuostatais, LR standartais ir higienos normomis. Tiesioginės įtakos bibliotekos veiklai turi Alytaus miesto savivaldybės kultūros politikos nuostatai, kurių įgyvendinimo priemonių plane vienas iš tikslų – plėtoti informacinę visuomenę. Visuose paminėtuose dokumentuose išreikšta politinė valia daro įtaką bibliotekos veiklos turiniui, į juose iškeltus uždavinius atsižvelgiama numatant bibliotekos strateginius tikslus ir plėtros gaires.
Ekonominiai veiksniai. Valstybės ekonomika tiesiogiai veikia šalies gyventojų poreikius ir elgseną, taip pat dalyvavimą kultūriniame gyvenime bei kultūrinių produktų vartojimą. Bibliotekos veiklos efektyvumas tiesiogiai priklauso nuo finansinių išteklių, nuo proporcingo ir tikslingo finansavimo, gaunamo iš valstybės ir savivaldybės biudžetų. Viešoji biblioteka finansuojama iš 3 pagrindinių šaltinių: Alytaus savivaldybės skiriami asignavimai, valstybės lėšos dokumentams įsigyti skiriamos per Kultūros ministeriją ir specialiųjų programų bei projektų lėšos. Savivaldybės ekonominė situacija lemia bibliotekos biudžetą. 2018 m. skirti asignavimai 424422,0 tūkst. Eur, iš jų savivaldybės skirti asignavimai -376, 2 tūkst Eur. Dokumentų įsigijimui Kultūros ministerija skyrė 56,1 tūkst. Eur, periodinių leidinių įsigijimui savivaldybė skyrė 10,0 tūkst Eur. Skiriamų lėšų kiekis tiesiogiai įtakoja pagrindinių bibliotekos funkcijų atlikimo galimybes. Trūkstant lėšų, lėtai atnaujinami dokumentų fondai, nors skiriamos lėšos dokumentų įsigijimui pastaraisiais metais nežymiai didėja, tačiau brangstant knygoms, jų kiekvienais metais pavyksta įsigyti vis mažesni kiekį. Biblioteka siekia įsigyti daugiau turinčių išliekamąją vertę knygų – lietuvių literatūros kūrinių, knygų vaikams, elektroninių dokumentų, informacinių ir įvairių mokslo šakų literatūros, tačiau, beveik 43 proc. vartotojų naudojamos literatūros sudaro grožinė literatūra.   Bendras visų 5 bibliotekos padalinių plotas -2179 m², vidutiniškai vieno filialo plotas - 121 m². Viešosios bibliotekos ir filialų materialinė bazė yra vidutiniška, pastaraisiais metais beveik nesikeitė. 2018 m. bendrajai skaityklai užsakyti mobilūs, modernūs, šiuolaikiškesni baldai,

kurie suteikia skaitytojams daugiau individualios erdvės ir jaukumo. Vaikų ir jaunimo skyriuje ekooda pervilkta kėdės, kurios taip pat pagerino estetinį bibliotekos vaizdą. Kasmet vis aštresnė centrinės bibliotekos patalpų modernizavimo problema - trūksta erdvių ne tik didesniems renginiams, bet ir abonemento bei skaityklų knygų lentynoms. Nedidelė ir jauki salė - svetainė dažnai jau nesutalpina visų renginių lankytojų, susirinkus bent kiek skaitlingesnei auditorijai, būna per tvanku, nes cokoliniame aukšte žemos lubos – būtina kuo skubiau modernizuoti jos oro ventiliacijos sistemą.

Socialiniai veiksniai. Miesto bibliotekose sudarytos sąlygos viešai prieigai prie informacijos ir interneto visų socialinių ir amžiaus grupių žmonėms. Svarbiausias socialinis veiksnys, įtakojantis bibliotekų veiklą, yra nuolat mažėjantis gyventojų skaičius mieste. Alytaus mieste 2018 m. gyveno 50421 gyventojas. Kiekvienais metais gyventojų sumažėja daugiau nei 1000. Atitinkamai mažėja vaikų bei moksleivių skaičius. Nemaža dalis studentų išvyksta mokytis į užsienio šalis. Didelis socialiai pažeidžiamų visuomenės narių, bedarbių skaičius taip pat įtakoja bibliotekų veiklą. Auganti ekonomika, mažėjantis nedarbas gerina šių miesto gyventojų padėtį. Bibliotekos vartotojų sudėtis pastaraisiais metais keičiasi dirbančiųjų naudai. Didžiausią skaitytojų dalį jau antrus metus iš eilės sudaro dirbantieji – 37,6 %, t. y. 1,1% daugiau nei pernai. Ši vartotojų grupė nuosekliai auga tiek viešojoje bibliotekoje, tiek ir jos filialuose, mat nuolat brangstant knygoms, vis daugiau dirbančiųjų atranda biblioteką. 31,0 proc. – moksleiviai, 24,0 proc. - kiti vartotojai (pensininkai, bedarbiai, neįgalieji) ir tradiciškai mažiausią dalį – 7 proc. – aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų moksleiviai ir studentai. Kiekvienas iš miesto filialų, nors ir aptarnauja visus apsilankančius, tačiau turi savo išskirtinę tikslinę miesto gyventojų grupę: Informacijos ir laisvalaikio centras daugiausiai aptarnauja pagyvenusius ir neįgaliuosius žmones, Vidzgirio filialas populiariausias tarp vaikų, Pirmojo Alytaus filialas aktyviai dirba su vietos bendruomene. Bibliotekos paslaugos itin reikalingos įvairioms socialinės atskirties grupėms: bedarbiams, pensininkams, neįgaliesiems, vaikams, augantiems skurdžiose ar nepilnose šeimose ir pan. Tai yra viena ir nedaugelio vietų, kur minėtos grupės žmonių gali nemokamai lankytis. Tad bibliotekoje nuolat plečiamos paslaugoms šioms vartotojų grupėms: neįgalieji ir senyvo amžiaus žmonės aptarnaujami namuose, palaikomi glaudūs ryšiai su miesto neįgaliųjų organizacijomis, vaikų globos įstaigomis, organizuojami vyresnio amžiaus žmonių kompiuterinio raštingumo mokymai. Keičiasi jaunimo skaitymo įpročiai, vis dažniau informacijos paieškoms pasitelkiamos internetinės komunikacijos priemonės. Tokiu būdu dalis tradicinių bibliotekos paslaugų tampa nereikalingos, todėl bibliotekininkams reikia ieškoti naujų darbo formų, kurios padėtų tiksliau identifikuoti vartotojų poreikius ir tenkinti jų reikmes.

Technologiniai veiksniai. Biblioteka viena labiausiai kompiuterizuotų įstaigų savivaldybėje. Visi bibliotekos technologiniai procesai automatizuoti. Jau nuo 2001 m įdiegta Lietuvos integrali bibliotekų informavimo sistema (LIBIS). Viešojoje bibliotekoje ir 3 jos filialuose veikia skaitytojų registracijos ir apskaitos, skaitytojų aptarnavimo, katalogavimo ir komplektavimo LIBIS posistemiai. Sukurta informacijos paieškos sistema, veikia elektroninis katalogas, kuriame yra 59509 bibliografiniai įrašai, per metus sukuriama apie 2000 naujų bibliografinių įrašų ir apie 800 bibliografinių įrašų iš vietinių periodinių leidinių, kurie eksportuojami į Nacionalinės bibliografijos duomenų banką. Bibliotekoje išvystytos elektroninės paslaugos: dokumentus užsakyti, juos rezervuoti ir prasižinti galima internetu. 2017 m. Viešosios bibliotekos darbuotojai ir vartotojai naudojami 75 kompiuteriais, iš jų 45 kompiuteriai buvo naudojami viešajai interneto prieigai. Visose miesto bibliotekose veikia kokybiškas interneto ryšys. Biblioteka yra įsigijusi 2 kopijavimo aparatus, 2 komplektai multimedia įrangos, galingą skaneri, 5 multifunkciniai įrenginiai, 1 filmavimo kamera, 3 fotoaparatus, 8 planšetiniai kompiuterius, 3D akiniai, LD ekraną išorinei bibliotekos paslaugų bei renginių reklamai. Per įvairius M. Mažvydo bibliotekos vykdomus projektus, projektą „Bibliotekos pažangai“, „Bibliotekos pažangai –2, „Prisijungusi Lietuva“, lankytojų kompiuteriai yra atnaujinami, tačiau darbuotojų kompiuteriai yra pakankamai seni. Lėšų

trūkumas neleidžia laiku atnaujinti kompiuterinės technikos, todėl sunku užtikrinti optimalų šios įrangos panaudojimą. Projekto „Bibliotekos pažangai 2“ dėka bibliotekoje įkurtoje Išmanojo jaunimo erdvėje, galima naudotis penkiais stacionariais kompiuteriais bei ausinėmis. Kiekviename kompiuteryje yra galimybė naudotis vaizdo, teksto ir filmo redagavimo bei animacijos kūrimo programomis. 2018 m. iš dalies atnaujinta ir įgarsinimo įranga – nupirktas naujas stiprintuvas, 2 garso kolonėlės.

Viešos prieigos taškuose dirbantys darbuotojai teikia informaciją apie elektronines paslaugas ir mokymosi programas, padeda gyventojams rasti ir gauti e. valdžios paslaugas, vyresnio amžiaus miesto gyventojams vedami kompiuterinio raštingumo kursai.

Vidinės aplinkos analizė:

Organizacinė struktūra. Alytaus Jurgio Kunčino viešosios bibliotekos organizavimo ir valdymo bendruosius principus nustato Bibliotekos nuostatai. Bibliotekos darbuotojai į darbą priimami ir atleidžiami Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Biblioteka dirba vadovaudamasi VIDAUS darbo tvarkos taisyklėmis, darbuotojų pareiginiiais nuostatais, darbų saugos ir sveikatos instrukcijomis. Bibliotekos struktūrą sudaro 4 skyriai (skaitytojų aptarnavimo, Informacijos ir kraštotyros centras, dokumentų komplektavimo ir katalogavimo, vaikų ir jaunimo literatūros) ir 3 filialai (Vidzgirio, Pirmojo Alytaus, Informacijos ir laisvalaikio centras). Bibliotekai vadovauja direktorius, veikiantis pagal bibliotekos nuostatus.

Žmonių ištekliai. Bibliotekoje patvirtinti 36 etatai, dirba 36 darbuotojai: iš jų 26 specialistai. 18 specialistų turi aukštąjį išsilavinimą, 8 – specialųjį aukštesnįjį išsilavinimą. Bibliotekoje darbuotojų kaita minimali. Bibliotekos darbuotojų amžiaus vidurkis yra 45 metai. Pensijinio amžiaus darbuotojų neliko. Pastaruoju metu į biblioteką ateina dirbti vis daugiau jaunų kitų profesijų specialistų, daugiausia humanitarinio profilio. Su bibliotekiniu išsilavinimu darbuotojų nėra galimybių rasti, tad naujus darbuotojus bibliotekininkystės darbo subtilybių tenka mokyti vietoje. Siekiant išlaikyti tinkamą specialistų kvalifikaciją ir tobulinti jų gebėjimus, biblioteka stengiasi sistemingai kelti darbuotojų kvalifikaciją, sudaro specialistams sąlygas sekti naujoves, dalyvauti konferencijose, seminaruose ir kursuose. Dideli poslinkiai bibliotekoje vyksta nuolat diegiant vis naujas technologijas, kurios sąlygoja kompiuterinio raštingumo plėtrą, įvairios programinės įrangos įsisavinimo būtinybę. Bibliotekos darbuotojai dirba su specialia bibliotekoms skirta LIBIS programa, tobulina paieškos internete įgūdžius, įsisavina vis naujas programas. 19 darbuotojų turi ECDL Start pradžmėnų pažymėjimą, 7 iš jų turi ECDL vartotojo pažymėjimą.

Planavimo sistema. Bibliotekos veiklos planavimo sistema skirstoma pagal apibrėžiamų veiklos rezultatų pasiekimo trukmę, planai sudaromi atsižvelgiant į ilgalaikius tikslus, patvirtintą strategiją ir jai įgyvendinti numatytą programą. Planuose numatoma, kaip optimaliai panaudoti turimus ir planuojamus gauti finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius misijai vykdyti ir užsibrėžtiems strateginiams tikslams pasiekti. Bibliotekos veikla organizuojama vadovaujantis trejų metų laikotarpiui rengiamu strateginiu veiklos planu, patvirtintu teisės aktų nustatyta tvarka, metine suvestine veiklos programa, kiekvieną mėnesį sudaromi renginių planai.

Finansiniai ištekliai. Biblioteka yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš 3 pagrindinių šaltinių: miesto savivaldybės skirti asignavimai, valstybės lėšos dokumentams įsigyti, skiriamos per Kultūros ministeriją ir specialiųjų programų bei projektų lėšos. Finansiniai ištekliai naudojami darbuotojų darbo užmokesčiui, dokumentų fondo sudarymui, apsaugai, patalpų eksploatacijai, priežiūrai. Papildomų lėšų biblioteka gauna teikdama mokamas paslaugas ir rengdama projektus.

Ryšių sistema, informacinės ir komunikavimo sistemos.

Biblioteka yra atvira ir bendradarbiaujanti įstaiga. Bibliotekos struktūra, paslaugos, informacija apie dokumentų fondus, renginius ir pan. publikuojama ir nuolat atnaujinama bibliotekos puslapyje www.alytus.mvb.lt bei Facebook paskyroje. Apie bibliotekos veiklą, naujoves, rengiamus viešuosius renginius nuolat informuojama respublikinėse ir vietinėse žiniasklaidos priemonėse. Išorinei reklamai yra

naudojamas LD ekranas, bibliotekoje vykstantys renginiai tiesiogiai transliuojami internetu.

Visų darbuotojų darbo vietos yra kompiuterizuotos ir turi prieigą prie interneto. Darbuotojų komunikavimui naudojamas elektroninis paštas, programa Skype, telefonas.

Vidaus darbo kontrolės sistema. Bibliotekoje veikia pakopinė veiklos ataskaitų sistema:

- kiekvieną mėnesį skyrių ir filialų vedėjai pateikia direktoriaus pavaduotojui statistinius skaitytojų, lankytojų ir dokumentų išduoties rodiklius;
- kas metai padalinių vadovai rengia padalinio metinę veiklos ataskaitą, kurią pateikia direktoriaus pavaduotojui;
- kiekvienais metais direktoriaus pavaduotojas rengia bendrą bibliotekos ataskaitą, kurią pateikia Alytaus miesto savivaldybės Tarybai, Lietuvos nacionalinei M. Mažvydo bibliotekai
- kiekvieną ketvirtį vyksta bibliotekos darbuotojų susirinkimai, kuriuose aptariami darbo rezultatai, pasiekimai ir trūkumai, veikloje išskylančios problemos.

SSGG (stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių) analizė:

Stiprybės. Optimalus bibliotekų tinklas.

Kvalifikuotas, imlus naujovėms kolektyvas.

Gerai išplėtotą informacinių technologijų infrastruktūrą.

Kiekvienas padalinys atpažįstamas tam tikram lankytojų segmentui.

Aukštas bibliotekos reitingas tarp Lietuvos profesionalų, geras įvaizdis miesto bendruomenėje
Kokybiški, žmonių mielai lankomi viešieji renginiai.

• Silpnybės. Nepakankamai erdvios centrinės bibliotekos patalpos. Nedidelė salė - svetainė kartais jau nesutalpina visų renginių lankytojų, susirinkus bent kiek skaitlingesnei auditorijai, būna per tvanku, nes cokoliniame aukšte žemos lubos.

Dokumentų fondų bei kito bibliotekos turto saugumo problema - dėl lėšų trūkumo negalime įsigyti vaizdo kamerų vaikų ir jaunimo literatūros skyriuje, elektroninių vartų - centrinėse bibliotekos patalpose.

Darbo užmokesčio ir darbuotojų skatinimo sistemos nebuvimas neskatina personalo atsinaujinimo ir darbuotojų motyvacijos.

Dėl lėšų stokos lėtai atnaujinama kompiuterinė technika.

Galimybės. Nacionalinių ir miesto programų finansinės paramos panaudojimas.

Projekto „Bibliotekos pažangai 2“ dėka atidaryta Išmanioji jaunimo erdvė pritraukia daugiau jaunimo į biblioteką.

Nuolatinių bibliotekininkų kvalifikacijos tobulinimo programų įgyvendinimas.

Spartesnis ir kokybiškesnis informacijos išteklių, kompiuterinės technikos atnaujinimas.

Grėsmės. Erdvės stoka ateityje gali tapti kliuviniu naujoms veikloms bei paslaugoms plėtoti

Sistemiškai mažėjantis gyventojų skaičius gali lemti skaitytojų mažėjimą bibliotekoje

Kompiuterinės technikos senėjimas ir susidėvėjimas kelia grėsmę tiesioginėms bibliotekoms funkcijoms.

Mažėjantis gyventojų, ypač vaikų ir jaunimo, poreikis skaityti, didėjanti priklausomybė nuo IT ir kompiuterinių žaidimų, mažina skaitymo patrauklumą, lemia šių vartotojų grupių lankomumo mažėjimą.

Misija

Kaupti, saugoti ir skleisti dokumentuose užfiksuotas žinias, idėjas ir informaciją, tokiu būdu prisidedant prie žinių visuomenės kūrimo, skatinant nuolatinį mokymąsi, žinių atnaujinimą, kultūrinę veiklą ir kūrybiškumą

(suformuluota / pakoreguota savivaldybės misija)

Institucijos strateginiai tikslai ir efekto kriterijai:

Kodas

03

Strateginio tikslo pavadinimas: Tapti moderniu ir patraukliu bendruomenės informacijos, kultūros ir laisvalaikio centru.

(institucijos strateginis tikslas)

01	
Strateginio tikslo aprašymas: Šiuo tikslu siekiama sudaryti palankias sąlygas visoms miesto gyventojų grupėms įgyti žinių, skatinti poreikį naudotis informacinėmis technologijomis bei tobulinti šiuos įgūdžius, padėti efektyviau jungtis į bendrąją šalies informacijos ir kultūros erdvę, prisidėti prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės prioritetų plėtoti informacinę ir žinių visuomenę, investicijų į žmogų ir socialinės atskirties mažinimo, kultūros bei regioninės plėtros politikos įgyvendinimo	
Igyvendinant šį strateginį tikslą vykdoma programa (-os):	
Kodas 161	Vykdomos programos pavadinimas: Alytaus Jurgio Kunčino viešosios bibliotekos 2019- 2021 metų veiklos programa (programos pavadinimas)
01 02	
Efekto kriterijai: dokumentų fondo dydis, skaitytojų ir lankytojų skaičius, interneto vartotojų skaičius, apmokytų (naudotis kompiuteriu bei internetinėmis paslaugomis) gyventojų skaičius, surengtų renginių skaičius, kvalifikacijos tobulinimo(si) renginiai, naujas technologijas įvaldžiusių ar kitaip kvalifikaciją kėlusių darbuotojų skaičius, kompiuterizuotų darbo vietų ir skaičius, jų atitikimas galiojantiems standartams, kitos org. technikos būklė, įsigytų vaizdo kamerų skaičius, estetiška aplinka. 01-01	

2 priedo tęsinys

Bendras lėšų poreikis ir numatomi finansavimo šaltiniai

tūkst.eur					
Finansavimas	2018 biudžetinių metų asignavimų poreikis	2018 biudžetinių metų asignavimai	2019 projektas	2020 metų projektas	2021 metų projektas
1. Finansavimo šaltiniai, iš viso:	492,9	468,8	545,9	601,6	614,8
1.1. Savivaldybės lėšos, iš viso:	427,6	421,6	490,8	546,5	559,7
1.1.1. Savivaldybės biudžeto lėšos	427,6	421,6	490,8	546,5	559,7
1.1.2. Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos					
1.1.3. Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos					
1.2. Valstybės biudžeto lėšos, iš viso:	65,1	47,2	55	55	55
1.2.1. Valstybės biudžeto lėšos	65,1	47,2	55	55	55
1.2.2. Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšos					
1.2.3. Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšos					
1.2.4. Valstybės investicijų programos lėšos					

1.3. Europos Sąjungos paramos lėšos					
1.4. Kiti finansavimo šaltiniai iš, viso:	,2		,1	,1	,1
1.4.1. Rėmimo lėšos	,2		,1	,1	,1
1.4.2. Nuosavos lėšos					
1.4.3. Paskolos lėšos					

Asignavimų valdytoja, programos koordinatore

Giedrė Bulgakovienė

Vyr. buhalterė

Nijolė Baliukynienė